

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 111/08-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého M. F. (...), zastúpeného zákonnou zástupkyňou – matkou M. F., K., právne zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 41 ods. 1 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 3 ods. 2 v spojení s čl. 3 ods. 1 a čl. 29 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého M. F. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2007 faxom doručená sťažnosť maloletého M. F. (...) (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na osobitnú ochranu detí podľa čl. 41 ods. 1 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 v spojení s čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na výchovu dieťaťa smerujúcu k rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho nadania a rozumových aj fyzických schopností v čo najširšom objeme podľa čl. 29 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 (ďalej aj „namietaný rozsudok“). Sťažnosť bola doplnená predložením originálu doručeného ústavnému súdu 23. januára 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Nc 601/99 z 20. júla 1999 bol sťažovateľ predbežne zverený do výchovy matke a otec bol zaviazaný prispievať mesačne na jeho výživu sumou 700 Sk. Ďalším uznesením sp. zn. Nc 601/99 z 18. mája 2000 okresný súd zakázal styk otca so sťažovateľom. Podľa odôvodnenia uvedeného uznesenia bolo o zákaze styku rozhodnuté na základe návrhu matky, ktorá poukazovala na to, že otec sťažovateľa ju v jeho prítomnosti opakovane napádal, čo na neho pôsobilo stresujúco a viedlo k jeho neurotickým prejavom. K návrhu na zákaz styku sťažovateľa s otcom pripojila matka lekársku správu preukazujúcu jej tvrdenia.

Následne bol sťažovateľ rozsudkom okresného súdu sp. zn. Nc 601/99 z 23. novembra 2000 zverený do výchovy matke a otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 850 Sk mesačne. Okresný súd týmto rozsudkom zároveň zakázal styk otca so sťažovateľom, zamietol návrh otca na zverenie sťažovateľa do jeho výchovy, ako aj návrh na úpravu styku s ním. Výrok o zákaze styku a zamietnutie návrhu otca na úpravu styku so sťažovateľom odôvodnil okresný súd s poukazom na znalecký posudok znalkyne, podľa záverov ktorého je zákaz styku v záujme zachovania zdravia sťažovateľa. Uznesením okresného súdu sp. zn. Nc 28/01 z 13. júna 2001 bol zamietnutý návrh otca na zrušenie predbežného opatrenia, ktorým mu bol zakázaný jeho styk so sťažovateľom.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 187/01 z 10. septembra 2001 potvrdil rozsudok okresného súdu z 23. novembra 2000 vo výroku o výživnom, ale pokiaľ ide o výrok o zákaze styku, prvostupňový rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na nové konanie. Krajský súd výrok o zrušení prvostupňového rozsudku odôvodnil najmä tým, že bude potrebné vypočúť znalkyne, pokiaľ ide o ozrejenie ich špecializácie, a vyriešiť zásadnú otázku, či došlo k dovŕšeniu procesu psychoterapie u otca sťažovateľa. Zdôraznil taktiež, že v predchádzajúcom konaní podávali znalecký posudok znalkyne, ktoré nemajú špecializáciu v odbore domáce násilie, a preto bude nutné zvážiť pribratie znalca špecialistu.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že okresný súd v ďalšom priebehu konania rozhodol o návrhu otca na zrušenie predbežného opatrenia o zákaze styku a návrhu na predbežnú úpravu styku so sťažovateľom, ktorý uznesením sp. zn. Nc 601/99 z 26. júna 2002 zamietol. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoP 502/02 z 3. februára 2003 odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu z 26. júna 2002.

Dňa 5. mája 2004 okresný súd rozsudkom sp. zn. Nc 601/99 zakázal styk otca so sťažovateľom a zároveň zamietol návrh otca na úpravu styku s ním. V odôvodnení tohto rozsudku poukázal na výsledky prv vykonaného dokazovania a na znalecký posudok vypracovaný znalcom z odboru psychológie PhDr. M. Š., CSc., v ktorom znalec uviedol, že maloletý proklamuje negatívny vzťah k otcovi. Znalec vypracoval aj doplnok k svojmu znaleckému posudku, v ktorom uvádza, že úplný zákaz styku dieťaťa s otcom nie je vhodný pre jeho duševný vývoj. Okresný súd prihliadol aj na správu z psychologického vyšetrenia vypracovanú PhDr. E. S., z ktorej vyplýva, že u sťažovateľa boli zistené príznaky akútnej stresovej situácie a šok spojený so zážitkom opätovne traumatizujúcej udalosti, pretože bol pre účely znaleckého dokazovania - doplnku znaleckého posudku PhDr. Š., CSc., nútený pri znaleckom vyšetrení stretnúť sa s otcom.

Sťažovateľ sa ďalej zmieňuje o tom, že „*Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoP 42/04 zo dňa 21. 10. 2004 tento súd zrušil rozsudok Okresného súdu*

v Humennom zo dňa 5. 5. 2004 odôvodniac to tým, že v konaní boli vykonané dôkazy, ktorých závery sú rozporuplné, na jednej strane správy psychologičky PhDr. E. S., psychiatricky MUDr. D. V. a všeobecného lekára S. H. svedčia v prospech zákazu otca styku s mal. sťažovateľom, závery znaleckého posudku PhDr. Š., CSc., takýto záver neobsahujú“.

K veci bolo zaslané aj stanovisko Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v H. z 19. apríla 2005, ktorý v predmetnom konaní plní funkciu kolízneho opatrovníka. V označenom stanovisku sa uvádza, že bol vykonaný pohovor so sťažovateľom, a to aj bez prítomnosti matky, pričom sťažovateľ sa mal pri tomto pohovore vyjadriť, „že otca už nechce nikdy vidieť a nechce sa o ňom už ani rozprávať“. V závere tohto stanoviska kolízny opatrovník navrhol, aby okresný súd rozhodol tak, že styk otca so sťažovateľom zakáže.

V sťažnosti sa ďalej uvádza: „Rozsudkom Okresného súdu v Humennom sp. zn. 19 Nc 601/1999 zo dňa 8. 11. 2005 tento súd rozhodol tak, že zakázal styk s mal. sťažovateľom, zamietol návrh otca na úpravu styku a rozhodol o trovách konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že bolo preukázané, že stav mal. dieťaťa (sťažovateľa) sa naďalej zhoršuje a to predložením lekárskeho správ od MUDr. D. V., pedopsychiatricky zo dňa 18. 11. 2004, 17. 12. 2004 a zo dňa 4. 2. 2005. Poukázal na to, že matka uviedla, že napriek zákazu styku otec mal. vyhladal opakovane v priebehu roku 2004, čo spôsobilo už spomínané zdravotného problémy mal. dieťaťa. Súd znovu doplnil znalecké dokazovanie doplnkom k znaleckému posudku PhDr. Š., CSc., pričom tento uviedol, že u maloletého nejde o traumatickú stresovú poruchu, ale o fóbicko úzkostnú poruchu. Súd sa oboznámil so správami MUDr. D. V., psychiatricky, v ktorej starostlivosti je mal. sťažovateľ od marca 2004 a ktorá uviedla, že u maloletého diagnostikovala reakciu na stres s adaptačnými ťažkosťami a že maloletý sťažovateľ opisoval svoje stretnutia s otcom tak, že mu pri nich začalo búšiť srdce, silno sa bál, pustila sa mu z nosa krv, nemohol dýchať. V odôvodnení rozhodnutia súd uvádza aj správu ošetrojúceho lekára mal. sťažovateľa, ktorý potvrdil, že po kontakte s otcom nasleduje plná psychosomatická reakcia na vystavenie ťažkého stresu, bolesti brucha, napínanie na vracanie, hnačky, bolesti hlavy, nesústreďenie a krvácanie z nosa. Lekár odporúčal dôsledne zabrániť pokusom otca o stretávanie sa s dieťaťom

a u maloletého diagnostikuje reakciu na stresovú situáciu s adaptačnými ťažkosťami. Rovnaké závery potvrdila aj psychologička zapísaná v zozname znalcov, PhDr. E. S. Podľa jej záveru, maloletý nemá iracionálny strach zo svojho otca, ale jeho strach má veľmi reálne a kruté základy, priame zážitky dieťaťa zo situácii fyzických útokov otca voči matke. Súd uzavrel, že je v záujme mal. sťažovateľa, aby bol zakázaný styk s otcom. Poukázal na to, že bolo nesporne preukázané, že pre mal. sťažovateľa každé stretnutie s otcom vyvoláva stres a následné zdravotné problémy.“

Na základe odvolania otca proti uvedenému rozsudku okresného súdu krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že otec je oprávnený stykať sa so sťažovateľom každý párny týždeň v mesiaci po dve hodiny v zariadení Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v H. Krajský súd taktiež uložil orgánu Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v H. oznámiť rodičom presný dátum a čas výkonu opatrení sociálnej kurately podľa plánu sociálnej práce, v rámci ktorého bude styk otca so sťažovateľom realizovaný vždy do desiateho dňa v tom-ktorom mesiaci na nasledujúci mesiac v roku, vopred. Matke sťažovateľa krajský súd prikázal odovzdať ho v takto určenom čase otcovi za prítomnosti sociálneho kurátora s tým, že po skončení styku je otec povinný ho odovzdať späť matke za prítomnosti sociálneho kurátora. Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd tým, že je právom otca podieľať sa na výchove sťažovateľa stykom s ním a že toto právo je aj právom maloletého dieťaťa na oboch rodičov a na to, aby bolo vychovávané obidvoma rodičmi.

Krajský súd sa odvolal aj na závery znalca PhDr. M. Š., CSc., podľa ktorého „u mal. nejde o akútnu reakciu a stres, ale o fóbicko úzkostnú poruchu, ktorá sa má liečiť a to systematickou desenzitizáciou alebo expozičnou terapiou na pracovisku, ktorý takýto druh liečby ovláda. Bez vhodnej liečby je nebezpečenstvo, že táto porucha bude pretrvávať. Poukázal na to, že sa znalec vyjadril, že úplný zákaz styku otca s dieťaťom nie je vhodný pre jeho duševný vývin“.

Napokon krajský súd vyslovil názor, „že je nanajvýš v záujme mal. dieťaťa, aby obaja rodičia prispeli k opätovnému, veľmi pomalému získavaniu si citových väzieb medzi otcom a dieťaťom“.

V ďalšej časti sťažnosti právna zástupkyňa sťažovateľa cituje relevantné ustanovenia dohovoru (čl. 6 ods. 1), ústavy (čl. 41 ods. 1 a čl. 46 ods. 1), Dohovoru o právach dieťaťa (čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 1), zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 2 (§ 25 ods. 1 až 5, § 26, § 36 ods. 1 a 2) a tvrdí, že je na základe uvedených skutočností nepochybné, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 došlo k porušeniu jeho označených práv.

Poukazuje taktiež na dokazovanie vykonané vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. Nc 601/99, z ktorého vyvodzuje záver, že styk otca so sťažovateľom na neho pôsobí „mimoriadne stresujúco, traumatizujúco a výrazne negatívne ovplyvňuje jeho psychické, ale aj fyzické zdravie“. Podľa názoru uvedeného v sťažnosti neboli v konaní vykonané žiadne dôkazy, ktoré by tento záver spochybňovali, ale naopak, v konaní bolo predložených viacero stanovísk a lekárskeho správ, ktoré odporúčajú, aby sťažovateľ nebol vystavený styku s otcom. Jedinou výnimkou je názor prijatý znalcom PhDr. Š., CSc., ktorý dospel k odlišnému záveru o povahe psychickej poruchy sťažovateľa, ako aj vo vzťahu k odporúčaniam pre zlepšenie tohto stavu.

Krajskému súdu sa v sťažnosti vytyka okrem iného aj to, že sa „neriadil zásadou oficiality, ktorá sa v konaniach týkajúcich sa starostlivosti o mal. deti uplatňuje a rozhodol o styku mal. sťažovateľa s otcom napriek tomu, že v konaní existujú dve skupiny dôkazov, ktoré odôvodňujú zásadne odlišné závery. Navyše, ako vyplýva z už uvedeného, je nesporné, že mal. sťažovateľ trpí psychickou poruchou, ktorá je liečená u pedopsychiatricky MUDr. V. Táto stanovila diagnózu mal. sťažovateľa zhodne s už spomínanými ďalšími odborníkmi ako akútnu reakciu na stres vyvolaný traumatizujúcim správaním otca a stretnutím sťažovateľa s ním. Za týchto okolností, keď diagnostika psychických porúch patrí nesporne do oblasti psychiatrie, je záver súdu, kedy uprednostnil osamelý záver znalca psychológa o odlišnej diagnóze u mal. sťažovateľa zjavne arbitrárny. Rozhodnutie súdu nespĺňa požiadavky rozhodovania vo veciach týkajúcich sa starostlivosti o mal. deti,

teda rozhodnutia na základe takého zistenia skutkového stavu, ktorý umožňuje rozhodnutie, ktoré bude v záujme mal. dieťaťa.

Aj keď Krajský súd v Prešove formálne odôvodnil svoje rozhodnutie právom dieťaťa sťažovateľa byť vychovávaný obidvoma rodičmi, je nesporné, že v predmetnej veci uprednostnil záujem a právo otca sťažovateľa stýkať sa s mal. dieťaťom. Týmto sa krajský súd v Prešove odchýlil od všeobecne prijímanej zásady v konaniach týkajúcich sa starostlivosti o mal. deti, podľa ktorej záujem mal. detí je hlavným kritériom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadruje presvedčenie, že vzhľadom na uvedené v tejto veci ide o prípad, keď výklad a aplikácia zákonov všeobecným súdom zasiahli do práv sťažovateľa. Domnieva sa tiež, že situácia, v ktorej sa sťažovateľ ocitol v dôsledku namietaného rozhodnutia, je pre neho mimoriadne stresujúca, ohrozujúca jeho psychické zdravie, a preto považuje za primerané, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk.

V nadväznosti na to žiada pri predbežnom prerokovaní prijať sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodnúť nálezom, ktorým ústavný súd vysloví, že:

„Právo sťažovateľa

- na zabezpečenie ochrany a starostlivostí, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho zakotvené v článku 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa,

- na to, aby jeho výchova smerovala k rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových aj fyzických schopností v čo najširšom objeme, zakotvené v článku 29 Dohovoru o právach dieťaťa,

- na osobitnú ochranu detí zakotvené v článku 41 ods. 1 Ústavy SR,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru,

- a práva na prejednanie veci zákonom ustanoveným spôsobom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo dňa 16. 10. 2006 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo dňa 16. 10. 2006 a vracia mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Prešove pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Poukazujúc na skutkový stav uvedený v sťažnosti právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň navrhla, aby ústavný súd dočasným opatrením uložil krajskému súdu a okresnému súdu, ktorý v prípade podania návrhu na výkon rozhodnutia je vecne a miestne príslušným, a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v H., aby sa dočasne zdržali vykonávania rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006, a otcovi sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal oprávnenia stykať sa so sťažovateľom, ktoré mu bolo priznané namietaným rozsudkom, až do právoplatného skončenia tohto konania vedeného na ústavnom súde.

Nadväzne na to 29. mája 2007 právna zástupkyňa sťažovateľa doručila ústavnému súdu podanie, z ktorého vyplýva, že na základe namietaného rozsudku je vykonávaný výkon rozhodnutia, „*ktorý môže reálne spôsobiť sťažovateľovi nenapraviteľnú ujmu na jeho psychickom a fyzickom zdraví a vzhľadom na to, žiada o vydanie dočasného opatrenia v súlade s jej návrhom obsiahnutým v sťažnosti*“. K tomuto podaniu boli pripojené prílohy, ktoré mali preukázať naliehavosť potreby vydania dočasného opatrenia. Následne právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila podanie doručené ústavnému súdu 29. mája 2007 ďalšími podaniami zo 6. júna 2007, 5. septembra 2007 a 27. septembra 2007.

Ústavný súd si vyžiadal vo veci stanovisko krajského súdu, ktoré mu bolo doručené 5. februára 2008. V tomto stanovisku sa najskôr chronologicky rekapituluje doterajší priebeh konania v označenej veci a podrobne sa zaoberá doplnkom k znaleckému psychologickému posudku č. 40/2005, ktorý predložil znalec PhDr. M. Š., CSc., okresnému súdu 5. septembra 2005. Z tohto posudku podľa krajského súdu vyplýva, že „*u maloletého M. F. sa nejedná o akútnu reakciu na stres ako uviedla PhDr. E. S. ale o fóbicko úzkostnú*

poruchu, pričom mohla byť spustená traumatickým zážitkom, avšak teraz je podporovaná informačným prenosom od matky a jej napodobovaním. Upevňuje sa tiež vyhybavým správaním. Zároveň znalec konštatoval, že liečba tejto poruchy sa má uskutočňovať systematickou desenzitizáciou alebo expozičnou terapiou na pracovisku, ktorý takýto druh liečenia ovláda. Bez vhodnej liečby je nebezpečenstvo, že táto porucha bude pretrvávať dlhý čas a narušovať sociálne vzťahy dieťaťa. V prípade nespolupráce matky je vhodné zvážiť, či je vhodnou osobou na výchovu maloletého M. F. V závere uviedol, že je vhodné, aby bolo stretávanie sa s otcom za prítomnosti psychológa bez prítomnosti matky a aby došlo k postupnému vymiznutiu neodôvodneného strachu, pričom častosť styku je teraz ťažko určiť. V závere vyslovil, že úplný zákaz styku otca s dieťaťom nie je vhodný pre jeho duševný vývin. Vhodné by bolo stretávanie sa s otcom za prítomnosti psychológa bez prítomnosti matky. Vyslovil aj názor, že závery odborníkov uvádzané v spisovom materiály, teda osôb, ktoré poznajú maloletého M. a z hľadiska jeho doterajšej liečby, že je potrebné dieťa izolovať od objektu fobie sú vedecky nesprávne a nemajú oporu v najnovšej odbornej literatúre“.

Krajský súd ďalej uvádza, že „doplnil dokazovanie doplnkom k znaleckému posudku č. 40/20005 na maloletého M. F. (...) a jeho rodičov znalca PhDr. M. Š. CSc. a výsluchom maloletého M. F.

Vo vzťahu k matke sa maloletý M. F. vyjadril v tom zmysle, že ju má veľmi rád, pretože sa o neho stará a pripravuje sa s ňou do školy. Čo sa týka otca k tomu uviedol, že ocka nemá rád, pretože to tak cíti. Na otázku z akého dôvodu uviedol, že preto, lebo bil mamku. Uzavrel, že nevie, prečo sa ocka bojí, iba to tak cíti.

Je nanajvýš v záujme maloletého dieťaťa, aby obaja rodičia prispeli k opätovnému veľmi pomalému postupnému získavaniu si citových väzieb medzi otcom a dieťaťom. To je prvoradý záujem maloletého dieťaťa. Odvolací súd preto upravil styk otca s dieťaťom v intenciách v záveroch znaleckého posudku a rozhodol, že styk otca bude realizovaný v rámci plánu sociálnej práce s dieťaťom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle zákona 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Takto upravený styk otca s dieťaťom dáva podľa názoru odvolacieho súdu záruku, že pomalým postupným spôsobom dieťa získa citové väzby k otcovi a to pod dohľadom odborníka v zariadení na tom určenom. Zároveň bude eliminovaný i doposiaľ negatívny vplyv matky k styku otca s dieťaťom.

Preto okolnosti uvádzané navrhovateľom v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa k citovanému stanovisku krajského súdu v podaní z 22. januára 2008 uviedla, že krajský súd predovšetkým nereaguje na skutočnosti, ktoré sú uvedené v sťažnosti. Poukázala na to, že sa nevysporiadal so skutočnosťou, že „*diagnóza psychickej poruchy mal. dieťaťa nie je otázkou, ktorú by mohol posúdiť znalec z odboru psychológie, ale ide o odbornú otázku, ku ktorej sa kompetentným spôsobom môže vyjadriť jedine lekár - psychiater, prípadne znalec z odboru psychiatrie*“.

Zotrvala na názore, že krajský súd oprel svoje závery o vlastné arbitrárne úvahy a neprihliadol na odborné vyjadrenia a stanoviská, ktoré mal k dispozícii. K vyjadreniu predložila aktuálne lekárske správy, z ktorých podľa nej jednoznačne vyplýva zhoršenie zdravotného stavu sťažovateľa v súvislosti s hrozbou jeho styku s otcom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06).

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že jeho ingerencia do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí a postupov, ktoré ich vydaniu predchádzali, s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (*mutatis mutandis* I. ÚS 74/02, I. ÚS 236/03, IV. ÚS 164/04, IV. ÚS 216/05).

Ústavný súd v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že posúdenie akejkoľvek skutkovej a právnej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ku ktorým všeobecný súd dospel, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Z obsahu sťažnosti a z príloh, ktoré sú k nej pripojené, vyplýva, že okresný súd v konaní začatom na návrh otca na úpravu styku so sťažovateľom a o návrhu matky na zákaz styku rozhodol rozsudkom sp. zn. 19 Nc 601/1999 z 8. novembra 2005 tak, že zakázal styk otca so sťažovateľom a návrh otca na úpravu styku s ním zamietol.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na doplnenie dokazovania v zmysle právneho názoru vysloveného v uznesení krajského súdu sp. zn. 4 CoP 42/04 z 21. októbra 2004, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. Nc 601/2004 z 5. mája 2004 a vec bola vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ďalej sa odvolal na doplnok k znaleckému psychologickému posudku súdneho znalca PhDr. M. Š., CSc., zaslaného okresnému súdu 5. septembra 2005, v ktorom sa nestotožnil so závermi PhDr. E. S., ktorá na základe výsledkov vyšetrovaní uskutočnených 3. marca 2004 a 18. marca 2004 uzavrela, že sťažovateľ trpí na akútnu stresovú reakciu, ako aj príznaky indikujúce, že

bol v minulosti vystavený pretrvávajúcemu stresu a psychicky traumatizovaný násilným správaním otca voči matke a nátlakovými praktikami voči nemu samotnému. Podľa názoru znalca PhDr. M. Š., CSc., ide u sťažovateľa o fóbickú-úzkostnú poruchu. K vyvolaniu anticipačnej úzkosti postačuje rozmýšľanie jedinca, že sa dostane do fóbickej situácie. Fóbicko-úzkostná porucha u sťažovateľa má charakter špecifickej (izolovanej) fóbie, ktorej predmetom je jeho vlastný otec. Znalec PhDr. M. Š., CSc., zároveň konštatoval, že účinnou liečbou tejto poruchy je postupné vystavovanie sa podnetom vyvolávajúcim strach, až kým nedôjde k výraznému ústupu strachu. Menovaný znalec nesúhlasil s názormi odborníkov uvádzanými v spisovom materiáli, že je potrebné sťažovateľa izolovať od objektu fóbie, a tvrdil, že sú vedecky nesprávne a nemajú oporu v najnovšej odbornej literatúre. Vyslovil taktiež obavu, že bez vhodnej liečby bude táto porucha pretrvávať dlhší čas a bude narúšať sociálne vzťahy sťažovateľa. Zaujal taktiež názor, že v prípade nespolupráce matky treba zvážiť, či je vhodnou osobou na výchovu sťažovateľa. Ďalej znalec PhDr. M. Š., CSc., v záveroch svojho doplnku posudku uviedol, že vhodné by bolo stretávanie sa sťažovateľa s otcom za prítomnosti psychológa bez prítomnosti matky, čomu by mala predchádzať predtým navrhnutá liečba. Súd prvého stupňa považoval za relevantné názory odborníkov, ktorí so sťažovateľom intenzívne dlhodobo pracujú, a nestotožnil sa s názormi znalca PhDr. M. Š., CSc., dôvodiac, že je tu obava, že by ním navrhovaný spôsob liečby mohol mať na sťažovateľa nepriaznivé následky a že ďalší kontakt s otcom nezvládne. Okresný súd považoval za dostatočne preukázané, že duševný vývin sťažovateľa je v súčasnosti už vážne naštbený a priklonil sa k názorom odborníkov, ktorí mali možnosť pozorovať duševný stav sťažovateľa bezprostredne a dlhodobo a podľa ktorých je väčšia pravdepodobnosť, že k ďalšiemu narušeniu duševného vývinu sťažovateľa by mohlo dôjsť práve v dôsledku stretávania sa s otcom. Zohľadnil aj postoje sťažovateľa, ktorý dôrazne odmieta stretávať sa s otcom, a dospel k záveru, že je potrebné chrániť sťažovateľa pred nepriaznivým vplyvom na jeho terajší vývin, a teda zakázať styk otca s ním.

Na odvolanie otca sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 zmenil prvostupňový rozsudok tak, že rozhodol, že otec je oprávnený sa stykať so sťažovateľom každý párnny týždeň v mesiaci po dve hodiny v zariadení Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v H. Zároveň uložil orgánu

Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v H oznámiť rodičom presný dátum a čas výkonu opatrení sociálnej kurately pre deti podľa plánu sociálnej práce, v rámci ktorého bude styk otca s maloletým sťažovateľom realizovaný vždy do desiateho dňa v tom-ktorom mesiaci na nasledujúci mesiac, vopred. Matke sťažovateľa uložil v takto určenom čase odovzdať dieťa otcovi za prítomnosti sociálneho kurátora s tým, že otec je po skončení styku povinný odovzdať sťažovateľa matke za prítomnosti sociálneho kurátora.

V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia krajský súd uviedol:

„Ako vyplýva z doplnku k znaleckému psychologickému posudku č. 40/2005, ktorý predložil znalec PhDr. M. Š., CSc. Okresnému súdu v Humennom dňa 5. 9. 2005 u maloletého M. F. sa nejedná o akútnu reakciu na stres ako uviedla PhDr. E. S. ale o fóbicko úzkostnú poruchu, pričom mohla byť spustená traumatickým zážitkom, avšak teraz je podporovaná informačným prenosom od matky a jej napodobovaním. Upevňuje sa tiež vyhýbavým správaním. Zároveň znalec konštatoval, že liečba tejto poruchy sa má uskutočňovať systematickou desenzitizáciou alebo expozičnou terapiou na pracovisku, ktorý takýto druh liečby ovláda. Bez vhodnej liečby je nebezpečenstvo, že táto porucha bude pretrvávajúca dlhý čas a narušovať sociálne vzťahy dieťaťa. V prípade nespolupráce matky je vhodné zvážiť, či je vhodnou osobou na výchovu maloletého M. F. V závere uviedol, že je vhodné, aby bolo stretávanie sa s otcom za prítomnosti psychológa bez prítomnosti matky a aby došlo k postupnému vymiznutiu neodôvodneného strachu, pričom časť styku je teraz ťažko určiť. V závere vyslovil, že úplný zákaz styku otca s dieťaťom nie je vhodný pre jeho duševný vývin. Vhodné by bolo stretávanie sa s otcom za prítomnosti psychológa bez prítomnosti matky. Vyslovil aj názor, že závery odborníkov uvádzané v spisovom materiály, teda osôb, ktoré poznajú maloletého M. a z hľadiska jeho doterajšej liečby, že je potrebné dieťa izolovať od objektu fobie sú vedecky nesprávne a nemajú oporu v najnovšej odbornej literatúre.

Odvolačný súd doplnil dokazovanie doplnkom k znaleckému psychologickému posudku č. 40/2005 na maloletého M. F. (...) a jeho rodičov znalca PhDr. M. Š., CSc. a výsluchom maloletého M. F.

Vo vzťahu k matke sa maloletý M. F. vyjadril v tom zmysle, že ju má veľmi rád, pretože sa o neho stará a pripravuje sa s ňou do školy. Čo sa týka otca k tomu uviedol, že

ocka nemá rád, pretože to tak cíti. Na otázku z akého dôvodu uviedol, že preto, lebo bil mamku. Uzavrel, že nevie, prečo sa ocka bojí, iba to tak cíti.

Je nanajvyš v záujme maloletého dieťaťa, aby obaja rodičia prispeli k opätovnému veľmi pomalému postupnému získavaniu si citových väzieb medzi otcom a dieťaťom. Toto je prvoradý záujem maloletého dieťaťa. Odvolací súd preto upravil styk otca s dieťaťom v intenciách v záveroch znaleckého posudku a rozhodol, že styk otca bude realizovaný v rámci plánu sociálnej práce s dieťaťom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V zmysle ustanovenia § 3 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej Kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú fyzickú osobu, rodinu, skupinu a komunitu najmä prostredníctvom sociálnej práce, metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji sociálnopatologických javov v spoločnosti.

Podľa § 4 ods. 1 písm. d/ uvedeného zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú, ak tento zákon neustanovuje inak v prostredí utvorenom a usporiadanom na výkon opatrení podľa tohto zákona.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby, sú najmä ponúknutie pomoci dieťaťu, rodičom alebo inej plnoletej fyzickej osobe alebo ponúknutie sprostredkovania pomoci pri riešení výchovných problémov alebo rodinných problémov a pri uplatňovaní nárokov dieťaťa podľa osobitných predpisov.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 6 toho istého zákona orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately postupuje pri výkone opatrení sociálnej kurately pre deti podľa plánu sociálnej práce s dieťaťom.

Takto upravený styk otca s dieťaťom dáva podľa názoru odvolacieho súdu záruku, že pomalým postupným spôsobom dieťa získa citové väzby k otcovi a to pod dohľadom odborníka v zariadení na to určenom. Zároveň bude eliminovaný i doposiaľ negatívny vplyv matky k styku otca s dieťaťom.“

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je založené najmä na názore, že krajský súd v odvolacom konaní sa neriadil zásadou oficiality a napadnutý rozsudok podľa sťažnosti *„nesplňa požiadavky rozhodovania vo veciach týkajúcich sa starostlivosti o mal. deti, teda rozhodnutia na základe takého zistenia skutkového stavu, ktorý umožňuje rozhodnutie, ktoré bude v záujme mal. dieťaťa“*.

Porušenie uvedených článkov ústavy a dohovoru možno v zmysle sťažnosti vidieť aj v tom, že krajský súd sa *„odchýlil od všeobecne prijímanej zásady v konaniach týkajúcich sa starostlivosti o mal. deti, podľa ktorej záujem mal. detí je hlavným kritériom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu“*.

Ďalšie pochybenie krajského súdu spočíva podľa sťažnosti v tom, že podľa doplnku k znaleckému posudku PhDr. M. Š., CSc., č. 40/2005 „styku s otcom by mal byť mal. sťažovateľ podrobený až po tom, čo absolvuje liečbu ním diagnostikovanej fóbicko úzkostnej poruchy“, čo však napadnuté súdne rozhodnutie nerešpektovalo.

V nadväznosti na vytýkané nedostatky napadnutého rozsudku ústavný súd v považuje za potrebné pripomenúť, že ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom), tak aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd a v spojitosti s tým

zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je vyslovenie nesúhlasu s hodnotením vykonaného dokazovania a právnymi názormi krajského súdu, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v predmetnej právnej veci.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 CoP 7/2006 zo 16. októbra 2006 (s prihliadnutím na obsah rozsudku okresného súdu sp. zn. Nc 601/2004 z 5. mája 2004, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel ústavný súd k názoru, že zo záverov krajského súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Dôvody uvedené v rozhodnutí krajského súdu možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné, relevantné a konformné s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod znenie a zmysel právnych noriem aplikovaných v danej veci. Výklad uvedených právnych noriem a hodnotenie vykonaných dôkazov zodpovedá zároveň princípom rozumného usporiadania práv a povinností dotknutých subjektov v konaní, ktoré bolo predmetom posudzovania všeobecnými súdmi.

Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

V súvislosti s v sťažnosti vyjadreným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania (uvedené v okolnostiach danej veci platí aj v súvislosti s vyhodnotením doplnku znaleckého posudku PhDr. M. Š., CSc., č. 40/2005 inak, ako si predstavoval sťažovateľ, resp. jeho matka). Za podstatné považuje ústavný súd to, aby bol postup všeobecného súdu v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Úlohou ústavného súdu nie je byť ďalšou inštanciou v systéme všeobecných súdov, ktorá by preskúmavala všetky možné či tvrdené pochybenia v postupe či v rozhodnutiach týchto súdov v oblasti štandardného práva; jeho povinnosťou je zaoberať sa iba takými zásahmi orgánov verejnej moci, ktorých intenzita je natoľko závažná, že zakladá porušenie ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zaručených práv alebo slobôd konkrétneho sťažovateľa. K takejto situácii však v danej veci podľa názoru ústavného súdu nedošlo.

Zároveň je potrebné pripomenúť, že platná právna úprava pamätá na situácie, že je potrebné opätovne rozhodnúť o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom v prípade, že by predošlé rozhodnutie bolo na jeho ujmu. Podľa § 163 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a podľa § 26 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má ktorákoľvek zo zúčastnených strán právo podať nový

procesný návrh na začatie konania o úprave styku za predpokladu, že dôjde k zmene pomerov. Takéto konanie môže súd začať aj bez návrhu. V prípadnom novo začatom konaní budú mať účastníci k dispozícii všetky procesné prostriedky na ochranu svojich práv. Všeobecný súd bude môcť posúdiť aktuálny stav a porovnať ho so stavom predchádzajúcim, zatiaľ čo ústavný súd sa na základe sťažnosti podľa čl. 127 ústavy môže zaoberať namietaným rozsudkom (aj to iba pokiaľ ide o okolnosti majúce ústavnoprávny rozmer) bez možnosti zohľadniť následný vývoj vo veci (§ 55 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd nezistil, že by vydaniu namietaného rozsudku predchádzal nespravodlivý súdny proces, v ktorom by došlo k porušeniu princípov zakotvených v čl. 46 až 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a vzhľadom na to nezistil ani príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva na osobitnú ochranu detí podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 v spojení s čl. 3 ods. 1 a práva na výchovu dieťaťa smerujúcu k rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho nadania a rozumových aj fyzických schopností v čo najširšom objeme podľa čl. 29 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy sú manželstvo, rodičovstvo a rodina pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobná sloboda detí a mladistvých.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná

pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 29 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zhodujú, že výchova dieťaťa má smerovať k rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho nadania a rozumových aj fyzických schopností v čo najširšom objeme.

Podľa názoru ústavného súdu nemá namietaný rozsudok krajského súdu v konaní začatom na návrh otca na úpravu styku so sťažovateľom a o návrhu matky na zákaz styku s ním žiadnu reálnu spojitosť s porušením označených článkov ústavy a Dohovoru o právach dieťaťa. Takúto reálnu súvislosť zo sťažnosti ani nemožno vyvodiť, keďže sa v nej len všeobecne namieta porušenie citovaných článkov ústavy a Dohovoru o právach dieťaťa v spojitosti s hodnotením dôkazov v odvolacom konaní pred krajským súdom nekonvenujúcim predstavám sťažovateľa, resp. jeho matky.

Navyše, možnosť porušenia uvedených práv sťažovateľa treba posudzovať vo vzťahu k eventuálnemu porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani princípy spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu ďalších práv sťažovateľom označených práv.

Absencia porušenia ústavnoprocených princípov totiž zásadne vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecného súdu za porušenie práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru garantovaných v označených článkoch ústavy a Dohovoru o právach dieťaťa (m. m. II. ÚS 201/04, IV. ÚS 184/05, IV. ÚS 189/07). Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vydanie dočasného opatrenia, priznania finančného zadosťučinenia a priznania trov právneho zastúpenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2008